

YHDEN VANHEMMAN PERHEIDEN TILANNEKUVA

**Perheitä noin 130 000, 24 % Suomen lapsiperheistä.
Perhemuoto on muita perheitä alttiimpi
työttömyydelle sekä erityisesti pitkittyneelle
ja kasautuvalle köyhyydelle.**

Sosiaaliturvalla on perheille ratkaiseva rooli.
Tehdyt leikkaukset ovat kohdistuneet samoihin perheisiin kohtuuttomasti.
Tämä on lisännyt lasten eriarvoisuutta ja heikentänyt
perheiden kykyä selviytyä arjessa.

Ongelmat näkyvät nyt ja tulevaisuudessa esimerkiksi lasten ja
nuorten opinnoissa ja työllistymisessä sekä raskaiden sote-palvelujen tarpeessa.

"Pääsin osa-aikatoihin ja pois
toimeentulotuelta. Nyt kun vietiin
lapsikorotukset ja asumistukea
leikattiin, putosin takaisin tt-tuelle."

Työelämän haasteet

- Työssäkäyvien yhden vanhemman perheiden köyhyys koskettaa 9 % perheistä (kahden aikuisen perheistä vastaava osuus on 3 %)
- Työllisyysaste heikompi, eikä työn ja perheen yhteensovittaminen aina onnistu.
- Osa-aikatyön vastaanottamisen taloudellinen riski on kasvanut suojaosan poistamisen vuoksi.
- Työttömyysturvan lapsikorotusten poistuminen on heikentänyt tilannetta.

"Olen joutunut vaihtamaan koulua ja
kavereita, koska ollaan muutettu halvempaan
asuntoon. Joskus en ole mennyt kouluun,
kun ei ole ollut
rahaa bussilippuun."

Sosiaaliturvan puutteet

- Asumistukea saa 40–50 % yksinhuoltajista. Lapsen vuoroasuminen eron jälkeen on lähes mahdotonta pienituloisille: kahden kodin kustannukset ovat 25–35 % korkeammat, eikä esim. asumistuki huomioi vuoroasumista.
- Toimeentulotukea saa 11 % yhden vanhemman perheistä (muut perheet 2 %) ja osuus on kasvussa. Asumistuen leikkaukset näkyvät toimeentulotuen kasvuna.
- Perheissä on muita useammin velkaa ja ulosottoa: kun puskuria ei ole, pienikin muutos eskaloituu nopeasti. Myös toimeentulotuki estää säästämisen tuleviin menoihin ja riskeihin varautumisen.
- Lapsilisä ja sen yksinhuoltajakorotus ovat tärkeä lisä tuloihin, vaikka ne kattavat Kelan mukaan vain 20–40 % lapsen kuluista.

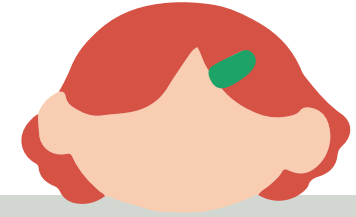
"Lasten harrastamiseen ei enää
ole varaa. Jouduttiin
lopettamaan kaikki."

"Meillä jää kotona usein
illallinen syömättä, koska äidillä
ei oo sellaseen varaa."

3+1 RATKAISUA YHDEN VANHEMMAN PERHEIDEN TILANTEESEEN

Taloudellisen tilanteen parantaminen

1. Varmistetaan perheiden riittävä perusturva

Yhden vanhemman perheiden köyhyys johtuu siitä, että perusturvan taso on liian pieni. Varmistetaan, että sosiaaliturvalla tulee toimeen. Yhden vanhemman perheille erityisesti asumistuen, toimeentulotuen ja lapsilisän riittävyys on merkittävää. Suojaosat, lapsi- ja indeksikorotukset tulee palauttaa tukiin. Lapsilisän yksinhuoltajakorotusta ei saa poistaa.

2. Mahdollistetaan pienten tulojen joustava yhdistäminen sosiaaliturvaan

Työn tekemisen tulee aina olla taloudellisesti kannattavaa. Muutetaan työttömyystukia (yleistukea) ja sosiaaliturvaa niin, että tuissa on suojaosa, joka ei leikkaannu palkkatuloista, eikä tukien saaminen myöhästy palkkatulojen vuoksi. Kehitetään hoivapalveluita, erityisesti vuorohoitoa pienille koululaisille niin, että myös vuorotyö ja epäsäännöllinen työaika on mahdollista vanhemmille.

3. Tuetaan vanhemmuutta eron jälkeen

Lapsella on oikeus säilyttää läheiset välit kaikkiin vanhempiinsa. Vuoroasuvan lapsen kustannukset ovat 25-35 % korkeammat kuin yhdessä kodissa. Kustannukset tulevat enimmäkseen asumisesta, joten asumistukea tulee myöntää molempiin perheisiin. Myös palvelut, esimerkiksi koulukuljetus, tulee saada molempiin koteihin.

Palvelut tukemaan perheitä

4. Turvataan perheiden varhainen tuki

Jos perheet saavat tarvitsemansa ennaltaehkäisevät palvelut oikea-aikaisesti, ongelmat eivät kasva ja aiheuta inhimillisiä ja taloudellisia lisäkustannuksia. Varmistetaan resurssit hyvinvointialueiden ja järjestöjen ennaltaehkäiseville palveluille.

Lähteet

- Kysely sosiaaliturvamuutosten vaikutuksista 2025, YVPL
- Lapsiperheiden kokemuksia taloudellisesta tilanteestaan 2025, ETKL, Takuusäätiö
- Perhepulssi 2025, MLL
- Tilastoja 2025-2026, Kela